

DOI: 10.31866/2616-759X.4.2.2021.243243

УДК 792.2:7.091.6(415)

**МЕТАНАРАТИВИ ІРЛАНДСЬКОГО ПОСТДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ
В КОНТЕКСТІ ПОСТАНОВОК Г. КІГАНА ТА Ф. КЕННОНА****Вікторія Стрельчук^{1а}, Микола Боклан^{2а}, Артем Позняк^{3а}**¹ кандидат педагогічних наук, професор; e-mail: maximile@ukr.net; ORCID: 0000-0002-8516-5829² народний артист України; e-mail: boklan1963@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7550-245X³ e-mail: licum@ukr.net; ORCID: 0000-0001-6308-2152^а Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна**Анотація**

Мета дослідження – виявити тенденції розвитку постдраматичного театру в Ірландії на прикладі постановок провідних режисерів Г. Кігана та Ф. Кеннона. **Методологія дослідження.** Застосовано теоретичний метод (для узагальнення матеріалу, який проаналізовано в дослідженні з метою виокремлення основних тенденцій постдраматичного театру Ірландії); метод системного аналізу (для розгляду постдраматичного театру як системи, а також структуризації та аналізу його прийомів); метод когнітивного аналізу (для виявлення відмінностей між популярними підходами постдраматичного театру в Ірландії); метод мистецтвознавчого аналізу (для виявлення режисерської методології Г. Кігана та Ф. Кеннона); метод теоретичного узагальнення.

Наукова новизна. Досліджено розвиток постдраматичного театру в Ірландії на початку XXI ст.; розглянуто діяльність найвідоміших ірландських театральних компаній «Corn Exchange» та «Brokentalkers»; проаналізовано постановки, такі як «Екзамен» та «Синій хлопчик», режисерів Г. Кігана та Ф. Кеннона й виявлено специфіку підходу постдраматичного театрального мистецтва в контексті актуалізації соціальної проблематики. **Висновки.** Розвиваючи нові способи постдраматичної драматургії, ірландський театр репрезентує глибинні зміни, що відбуваються в ірландському суспільстві та культурі, а в постановках підіймаються актуальні соціальні питання, що вимагають розв'язання. У процесі дослідження виявлено, що характерними постдраматичними підходами в ірландському театрі є: розробка постановки на основі певної теми засобами акторської імпровізації; поєднання документальних текстів і свідчень учасників подій, актуальних для суспільства, у цілісну театралізовану подію. Режисура Г. Кігана та Ф. Кеннона, співзасновників і художніх керівників театральної компанії «Brokentalkers», – яскравий приклад креативного підходу, а їхні вистави відображають не тільки трансформації театральних візуальних форм, а й новаторське ставлення до соціальних проблем. Специфікою режисерського бачення є уникнення чіткого аналізу соціальної проблематики та переконливого плану її розв'язання – уникаючи замкнутості, вони кидають виклик метанаративам, що сприяє посиленню інтерпретативної активності глядача. Власним креативним підходом вони об'єднали молодих акторів для активного винайдення нових способів функціонування театру в публічному та соціальному просторі.

Ключові слова: ірландський театр; постдраматичний театр; Г. Кіган; Ф. Кеннон; метанаративи; суспільство; глядач

Постановка проблеми

Відмінна реакція театральних діячів різних країн на тенденції постдраматичного театру, що розміщується на межі театру, перформансу, візуальних мистецтв, танцю та музики (за Х.-Т. Леманом), проявляється в специфіці адаптації новаторських прийомів і методів постановочного процесу.

Театр в Ірландії, відтворюючи глибинні сенси національної культури, зокрема волелюбність, культ слова та краси, став одним з ключових чинників формування культурної ідентичності країни. Традиційний ірландський театр презентував різноманітні сторони життя народу, його реальні особливості та проблеми, беручи за основу літературні першоджерела і суворо дотримуючись тексту драматичного твору. Трансформаційні процеси соціокультурної реальності кінця ХХ – початку ХХІ ст., зумовивши зміни у світовому та європейському просторі театального мистецтва, посприяли формуванню одного з найцікавіших і своєрідних творчих феноменів – ірландського постдраматичного театру, провідні представники якого щорічно представляють унікальні постановки на національних та міжнародних мистецьких фестивалях.

На сучасному етапі розвитку вітчизняного театрознавства дослідження постдраматичного театру в розмаїтті його аспектів як унікального явища театального мистецтва початку ХХІ ст. та теоретизація провідного світового досвіду режисерів-новаторів є однією з пріоритетних тем, що актуалізує дослідження проблематики постдраматичного театру в Ірландії.

154

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження, присвячені постдраматичному театру, – одні з найактуальніших у вітчизняному мистецтво- і театрознавстві. Серед останніх назвемо наукові праці, статті та публікації О. Апчел «Документальний театр у контексті сучасної культури» (2014), А. Баканурського «Українська режисура в контексті постдраматичного театру» (2010), О. Лачко «Ознаки постдраматичного театру в українській мистецькій практиці початку ХХІ століття» (2020), О. Островерх «Сучасний театр між сценографією та інсталяцією» (2011), Л. Бевзюк-Волошиної «Актор у пошуках персонажів. Постнекласичний театр» (2015) та ін., в яких автори у різних площинах розглядають проблеми постдраматизму на основі аналізу українського театального мистецтва. Проте проблематика європейського постдраматичного театру в працях вітчизняних дослідників лишається недостатньо висвітленою.

Мета статті – виявити тенденції розвитку постдраматичного театру в Ірландії на прикладі постановок провідних режисерів Г. Кігана та Ф. Кеннона.

Виклад основного матеріалу

Ірландський театр тривалий час був широковідомий як літературний театр, в якому головним є драматург, режисер передає текст драматичного твору без будь-яких змін, а в репертуарі наявна незначна доля фізичного руху або новаторського дизайну (Wilmer, 2013, p.190). Протягом останніх тридцяти років ак-

цент змістився з драматичної на постдраматичну драматургію, з літературної драми на мультимедійний театр, з текстових вистав на фізичний театр, із характерних і сюжетних п'єс на постановки, засновані на зображенні, з авторських текстів п'єс до п'єс, розроблених театральними трупамі або складеними з документальних свідчень і реальних джерел.

На думку Ф. О'Тула, означені театральні розробки не є специфічними характеристиками театального процесу виключно в Ірландії. Провідний ірландський театральний критик наголошує, що національний театр відреагував на тенденції, що відбуваються в усій Європі, проте унікальним є те, як ірландські театральні діячі адаптували ці новаторські методи таким чином, щоб вони відображали зміни в ірландській культурі та суспільстві (O'Toole, 2011, p.8).

На думку С. Уілмера, драматургічні зміни в ірландському театрі взаємопов'язані з культурними й економічними змінами, оскільки країна, одна з найбагатших європейських країн станом на 2007 р., до 2011 р. фактично збанкрутувала. Водночас традиційний драматичний театр, представлений такими театральними трупамі, як «Театр Еббі» («Abbey Theatre»), «Гейт» («Gate») та «Друїд» («Druid»), перетворився на фізичний та мультимедійний театр з використанням специфічних постдраматичних прийомів, а багато вистав у його репертуарі присвячено актуальним економічним і соціальним проблемам. Отже, зміни в театральному мистецтві паралельні змінам соціальних умов.

У контексті специфіки дослідження проблематики постдраматичного театру вважаємо за доцільне уточнити його особливі характеристики, визначені німецьким театрознавцем, істориком і теоретиком сучасного театального мистецтва Х.-Т. Леманом. Отже, за Х.-Т. Леманом:

- на відміну від драматичного театру, в якому синтез займає центральне місце в межах художньої сцени, у постдраматичному театрі більшість видів синтезу відсутня;
- постдраматичний театр не представляє вигаданий проміжок часу в межах сцени, а замість цього демонструє час у його особливій сучасності, прогресивному характері;
- постдраматичний театр і театральна практика відмовляються від єдності драми та драматичного зображення;
- сюжет не репрезентовано в замкнутій, пов'язаній або прогресивній формі з початком, серединою та кінцем; постдраматичні театральні постановки відходять від ідеї репрезентації вигаданого й уявного світу;
- діалог втрачає центральне місце в постдраматичному театрі; навіть за умови використання драматичних текстів вони зазвичай не драматизуються, а збагачуються або використовуються як матеріал, а не як фіксована та завершена частина роботи;
- у постдраматичному театрі більше немає умовностей для театального простору та локацій – зазвичай актори обирають сцени, відмінні від авансцени або сцени з четвертою стіною, і шукають нові місця та простори, щоб розвинути й встановити новаторські стосунки актор-глядач і ситуації виступу;
- якщо в драматичному театрі актор має розчинятися в персонажі, то в постдраматичному театрі актор не стільки грає/репрезентує роль, скільки виходить на

сцену як особистість, і навіть коли уособлює вигаданого персонажа та грає якусь роль, усе одно присутній у власній фізичності та тілесності (Lehmann, 2006, p.45).

У зв'язку з розвитком постдраматичного театру в Ірландії (одними з найвідоміших театральних компаній, діяльність яких популяризується у світі, є «Corn Exchange» та «Brokentalkers») виникає залежність від мультимедійної роботи, зокрема онлайн-включення та записаних відео, зображень і звуків у постановці, а також сценографії та документальних матеріалів. Вистави зазвичай поєднують у собі різноманітні мультимедійні засоби й подекуди сприймаються як колаж театральних елементів, а не як цілісна розповідь зв'язної історії.

Однією зі специфічних властивостей постдраматичного театру є початок постановочного процесу за відсутності будь-якого тексту – постановку розробляють на основі теми або різних стимулів. Такий підхід активно використовує театральна компанія «Corn Exchange» (Corn Exchange Theatre Company), заснована в 1995 р. режисером Е. Райан. Наприклад, вистава «Вільне падіння» («Freefall»), прем'єра якої відбулася у 2009 р., була розроблена за допомогою акторської імпровізації (щоправда, в афішах сказано, що сценаристом вистави є М. Уест) на основі реальної історії жінки, яка перенесла інсульт у віці 30-ти років, постановка розкриває події, що відбувалися з чоловіком середнього віку, який після пережитого крововиливу в мозок зрозумів, що його життя закінчується (оскільки герой спантелений тим, що з ним відбувається, історія подається глядачу фрагментарно). Створена в період розпаду ірландської економіки та скандалів, пов'язаних з клерикальними зловживаннями, історія людини, що помирає, є своєрідною метафорою руйнування ірландської економіки й розладу суспільства. Режисер постановки Е. Райан використовує такий мультимедійний ефект, як відеомеппінг (актор дивиться в камеру, що проєктує на великий екран задньої частини сцени – це сприяє передачі емоцій персонажа, який дивиться на присмертного на лікарняному ліжку), а звукові ефекти для палати в лікарні й інших сцен наживо створюють актори в мікрофони, які стоять на краю сцени. Фрагменти життя головного персонажа передають відчуття заперечення жажливих речей, що відбувалися у всіх на очах та уособлюють ідею трауру за суспільством, яке помирає (Wilmer, 2013, p.192).

Другим типовим постдраматичним підходом в ірландському театрі є поєднання документальних текстів і свідчень учасників подій, актуальних для суспільства, у цілісну театралізовану подію.

Однією з всесвітньовідомих театральних компаній, постановки якої побудовані відповідно до означеного підходу, є «Brokentalkers» (Дублін) під головуванням художніх керівників Ф. Кеннона та Г. Кігана. Завдяки своєрідності творчого методу, що заснований на спільному процесі, навичках і досвіді великої та різноманітної групи учасників з різних дисциплін та професій, включно з професійними художниками, виконавцями, дизайнерами та письменниками, компанія відома як «одна з найбезстрашніших та новаторських театральних труп Ірландії» (Brokentalkers, 2020), яка розробляє оригінальні та доступні глядачу живі виступи, досліджує нові форми, що кидають виклик традиційним ідеологіям текстового театру.

Режисерські роботи Г. Кігана та Ф. Кеннона (вони є авторами сценічного тексту) вирізняються базуванням на документальних свідченнях. Наприклад, основою вистави «Синій хлопчик» (Театр Лір, Національна академія драматичного мистецтва)

цтва Трініті-коледжу, 2011 р.), яка присвячена темі жорстокого поводження з дітьми в індустріальних школах, що перебували під юрисдикцією релігійних орденів, є інтерв'ю з представниками організації «Right of Place» (Корк) та «Aislinn Centre» (Дублін), які працюють з дітьми, що пережили жорстоке поводження в церковних закладах, а також безпосередніми жертвами насилля (уривки цих інтерв'ю розігруються у виставі).

Режисери використовують різноманітні постдраматичні прийоми (відеокліпи, фотографії, звукозаписи, документи з історії школи, хореографічну пантоміму, гру акторів у масках) та репрезентативні стратегії, щоб максимально наблизити емоційний і втілений досвід психологічної травми внаслідок інституціонального насилля в Ірландії. Незважаючи на те що основою вистави стала ірландська історія, на думку режисерів, вона є водночас глобальною та локальною історією про зловживання владою. Г. Кіган та Ф. Кеннон позиціонують постановку як нагадування про те, що суспільство має завжди лишатися пильним щодо потенційних зловживань з боку найбільш шанованих його представників. На думку Ф. О'Тула, вистава засвідчує «наявність серйозної та послідовної альтернативи літературній драмі» (O'Toole, 2011, p.8).

У постановці поєднано хореографію (Е. Кей), живу музику (Ш. Міллар), мультимедійні ефекти (дизайнер освітлення С. Дж. Шейлс, звукорежисер Дж. Коул) та кіно (відеодизайнер К. Уотерс). П'ятеро акторів одягнуті в уніформу та маски тілесного кольору, що роблять їх «викривленими та чужорідними», стираючи індивідуальність. Вони не говорять, а лише рухаються в унісон в означеній манері – фігури схожі на маріонетки, якими маніпулюють та яких кидають, що відображає безсилля дітей перед інституціями. Назва вистави «Синій хлопчик» з'явилася через чутки про привид немовля, яке померло в Артанській індустріальній школі (Artane Industrial School) – про це розповідає співрежисер Г. Кіган безпосередньо під час вистави (він виріс неподалік від Дубліна, а його дід працював трунарем й особисто їздив в Артан, щоб виміряти труп забитого в означеній школі немовля).

На думку К. Донех'ю, вистава є одним із прикладів процесу зцілення через драматургічну механіку репрезентації в живому виконанні (Donoghue, 2018, p.579).

Віллі Уайт (Willie White) у виставі «Екзамен» («Брокенталкери», 2019) (Crawley, 2019)
The Examination (Brokentalkers Theatre Company, 2019),
performed by Willie White (Crawley, 2019)

Вистава «Екзамен» («The Examination», 2019 р.) театральної компанії «Брокенталкери» («Brokentaklers») – документальна постановка, тюремна драма з реального життя, що присвячена проблемі рівня охорони здоров'я, зокрема психічного, в ірландській та британській пенітенціарній службі. У виставі у формі театралізованого інтерв'ю, організованого та проведеного театральною компанією спільно зі школою історії Університетського коледжу Дубліна, з особами, які відбувають довічне ув'язнення, один із в'язнів просить до себе гуманного ставлення – «не як до тварини в клітці, а як до людини». Постановники вистави мізансценічно візуалізували на сцені це прохання: промінь прожектора вихоплює з темряви героя в костюмі горили, яку поневолено за письмовим столом (Crawley, 2019).

Колишній комік У. Уайт, який має особистий досвід ув'язнення, надзвичайно органічно втілює дивну рівновагу – його костюм є чимось середнім між жартом, протестом і досить незручною для гуманного суспільства проєкцією. Його образ вдало відтіняє персонаж Г. Кігана, який з'являється на сцені в шикарному костюмі, щоб поділитися ідеями Ч. Ломброзо про «природженого злочинця» (цей режисерський хід допомагає розкриттю прихованої теми вистави: людські упередження лишаються непоміченими). Схожий водночас на грубого слідчого та м'якого мучителя Г. Кіган розповідає про власний досвід: багато років тому на нього скоїли жорстокий напад члени невідомої банди, і його позиція відкриває надзвичайно гострі питання, пов'язані зі злочином та карою. Він каже про своїх нападників: «Я хочу, щоб маленькі виблюдки страждали», – на що У. Уайт відповідає: «Око за око лише лишає всіх сліпими». Глибинність режисерського задуму розкриває вдала сценографія та сценічне освітлення (С. Дод): у просторі сцени, на чорному тлі безодні освітлюється біла декорація, що нагадує за формою кристаль і виконавців. Майстерне використання відеомепінгу (відео Г. Гоурана проєктується на задню частину декорації) у постановці унаочнює систему організації роботи пенітенціарної служби, що своєю чергою має спонукати суспільство до переосмислення медичного забезпечення в'язниць, та ширше – про розуміння кари за злочин і виправлення злочинця.

Режисери майстерно поєднали біографію, соціально-політичний дискурс та захопливу театральну постановку, прагнучи надати право голосу тій частині суспільства, яку зазвичай ігнорують. Вистава «Екзамен» стала переможцем фестивалю Dublin Fringe Festival у номінаціях «Краща вистава» та «Кращий виконавець» (The Examination, 2021) і є однією з постановок, в якій Г. Кіган (Gary Keegan) та Ф. Кеннон (Feidlim Cannon) звертаються до метанаративів.

У постмодернізмі метанаративи (це поняття в науковий обіг увів Ж.-Ф. Ліотар у праці «Стан постмодерну» в 1979 р.) – великий наратив (вербальне викладення подій, що створюється оповідачем, зважаючи на заданий фінал, а його зміст не має першоджерельного сенсу, він завжди відносний і залежить від інтерпретації оповідачем подій, які описуються, а глядач може по-своєму сприймати й інтерпретувати, відповідно стаючи його автором), метаоповідання або великі оповідання, які визначаються як максимально широкі пояснювальні схеми, глобальні філософські доктрини, що становлять дискурс доби та пояснюють її сутність і «великі проєкти» (Барков и Зубков, 2018, с.6).

У власних постановках Г. Кіган та Ф. Кеннон навмисно уникають чіткого аналізу тої соціальної проблеми, що стала основою сценічного твору, прагнучи репрезентувати метанаративи, які описують не що інше, як історію людства.

Висновки

Розвиваючи нові способи постдраматичної драматургії ірландський театр презентує глибинні зміни, що відбуваються в ірландському суспільстві та культурі, а в постановках підіймаються актуальні соціальні питання, що вимагають розв'язання. У процесі дослідження виявлено, що характерними постдраматичними підходами в ірландському театрі є:

- розробка постановки на основі певної теми засобами акторської імпровізації;
- поєднання документальних текстів і свідчень учасників подій, актуальних для суспільства, у цілісну театралізовану подію.

Режисура Г. Кігана та Ф. Кеннона, співзасновників і художніх керівників театральної компанії «Brokentalkers», – яскравий приклад другого підходу, а їх вистави відображають не лише трансформації театральних візуальних форм, а й новаторське ставлення до соціальних проблем. Специфікою режисерського бачення є уникнення чіткого аналізу соціальної проблематики та переконливого плану її розв'язання – уникаючи замкнутості, вони кидають виклик метанаративам, що сприяє посиленню інтерпретативної активності глядача. Власним креативним підходом вони об'єднали молодих акторів для активного винайдення нових способів функціонування театру в публічному та соціальному просторі.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Апчел, О.А., 2014. *Документальний театр у контексті сучасної культури*. Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства. Харківська державна академія культури.
- Баканурский, А., 2010. Украинская режиссура в контексте постдраматического театра. *Курбасівські читання*, 5: Театральна режисура ХХІ ст. : метаморфози професії, с.38-52.
- Барков, С.А. и Зубков, В.И., 2018. Метанарративы: судьба научных идей в эпоху постмодерна. *Социология*, 2, с.3-8.
- Бевзюк-Волошина, Л., 2015. Актор у пошуках персонажів. Постнекласичний театр. *Міст: мистецтво, історія, сучасність, теорія*, 11, с.7-12.
- Лачко, О., 2020. Ознаки постдраматичного театру в українській мистецькій практиці початку ХХІ століття. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, 2, с.64-69.
- Островерх, О., 2006. Сучасний театр між сценографією та інсталяцією. *Курбасівські читання*, 6 (1), с.45-53.
- ABOUT US, 2021. *Brokentalkers*. [online] Available at: <<https://brokentalkers.ie/about/>> [Accessed 27 May 2021].
- Crawley, P., 2019. The Examination review: No easy escapes in Brokentalkers' sly, provocative play. *Irish Times*, [online] 5 March 2019. Available at: <<https://www.irishtimes.com/culture/stage/the-examination-review-no-easy-escapes-in-brokentalkers-sly-provocative-play-1.3814859>> [Accessed 27 May 2021].

- Donoghue, K., 2018. Dramaturgical Complicity: Representing Trauma in Brokentalkers' The Blue Boy. In: Jordan, E. and Weitz, E., eds. *The Palgrave Handbook of Contemporary Irish Theatre and Performance*, pp.575-580. https://doi.org/10.1057/978-1-137-58588-2_40.
- Lehmann, H.-T., 2006. *Postdramatic Theatre*. Translated: K. Jurs-Munby. London: Routledge.
- O'Toole, F., 2011. The new theatre: magical, visible, hidden. *Irish Times*, [online] 15 October 2011. Available at: <<https://www.irishtimes.com/culture/tv-radio-web/the-new-theatre-magical-visible-hidden-1.625292>> [Accessed 27 May 2021].
- The Examination, 2021. *Brokentalkers*. [online] Available at: <<https://brokentalkers.ie/portfolio/the-examination/>> [Accessed 27 May 2021].
- Wilmer, S.E., 2013. Postdramatic Theatre in a Time of Social and Cultural Change in Ireland. In: Zeltiņa, G. and Reinsone, S., eds. *Text in Contemporary Theatre: The Baltics within the World Experience*. Cambridge Scholars Publishing. pp.189-195.

REFERENCES

- ABOUT US, 2021. *Brokentalkers*. [online] Available at: <<https://brokentalkers.ie/about/>> [Accessed 27 May 2021].
- Apchel, O.A., 2014. *Dokumentalniy teatr u konteksti suchasnoi kultury* [Documentary theatre in the context of modern culture]. Abstract of the dissertation of the candidate of art history. Kharkiv State Academy of Culture.
- Bakanurskij, A., 2010. Ukrainskaja rezhisura v kontekste postdramaticheskogo teatra [Ukrainian directing in the context of post-dramatic theatre]. *Kurbasivski chytannia*, 5: *Teatralna rezhysura XXI st.: metamorfozy profesii*, pp.38-52.
- Barkov, S.A. and Zubkov, V.I., 2018. Metanarrativy: sudba nauchnykh idei v epokhu postmoderna [Metanarratives: the fate of scientific ideas in the postmodern era]. *Sotsiologija*, 2, pp.3-8.
- Bevziuk-Voloshyna, L., 2015. Aktor u poshukakh personazhiv. Postneklasychnyi teatr [Actor in search of characters. Post-classical theater]. *Mist: mystetstvo, istoriia, suchasnist, teoriia*, 11, pp.7-12.
- Crawley, P., 2019. The Examination review: No easy escapes in Brokentalkers' sly, provocative play. *Irish Times*, [online] 5 March 2019. Available at: <<https://www.irishtimes.com/culture/stage/the-examination-review-no-easy-escapes-in-brokentalkers-sly-provocative-play-1.3814859>> [Accessed 27 May 2021].
- Donoghue, K., 2018. Dramaturgical Complicity: Representing Trauma in Brokentalkers' The Blue Boy. In: Jordan, E. and Weitz, E., eds. *The Palgrave Handbook of Contemporary Irish Theatre and Performance*, pp.575-580. https://doi.org/10.1057/978-1-137-58588-2_40.
- Lachko, O., 2020. Oznyaky postdramatynoho teatru v ukrainskii mystetskii praktytsi pochatku XXI stolittia [Signs of post-dramatic theatre in the Ukrainian artistic practice of the early 21st]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 2, pp.64-69.
- Lehmann, H.-T., 2006. *Postdramatic Theatre*. Translated: K. Jurs-Munby. London: Routledge.
- O'Toole, F., 2011. The new theatre: magical, visible, hidden. *Irish Times*, [online] 15 October 2011. Available at: <<https://www.irishtimes.com/culture/tv-radio-web/the-new-theatre-magical-visible-hidden-1.625292>> [Accessed 27 May 2021].
- Ostroverkh, O., 2006. Suchasnyi teatr mizh stsenohrafiieiu ta instaliatsiieiu [Modern theatre between scenography and installation]. *Kurbasivski chytannia*, 6 (1), pp.45-53.
- The Examination, 2021. *Brokentalkers*. [online] Available at: <<https://brokentalkers.ie/portfolio/the-examination/>> [Accessed 27 May 2021].

Wilmer, S.E., 2013. Postdramatic Theatre in a Time of Social and Cultural Change in Ireland. In: Zeltina, G. and Reinsone, S., eds. *Text in Contemporary Theatre: The Baltics within the World Experience*. Cambridge Scholars Publishing, pp.189-195.

МЕТАНАРРАТИВЫ ИРЛАНДСКОГО ПОСТДРАМАТИЧЕСКОГО ТЕАТРА В КОНТЕКСТЕ ПОСТАНОВОК Г. КИГАНА И Ф. КЭННОНА

Виктория Стрельчук^{1а}, Николай Боклан^{2а}, Артем Позняк^{3а}

¹ кандидат педагогических наук, профессор; e-mail: maximile@ukr.net; ORCID: 0000-0002-8516-5829

² народный артист Украины; e-mail: boklan1963@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7550-245X

³ e-mail: licum@ukr.net; ORCID: 0000-0001-6308-2152

^а Киевский национальный университет культуры и искусств, Киев, Украина

Аннотация

Цель исследования – выявить тенденции развития постдраматического театра в Ирландии на примере постановок ведущих режиссеров Г. Кигана и Ф. Кэннона. **Методология исследования.** Применен теоретический метод (для обобщения материала, который анализируется в исследовании с целью выделения основных тенденций постдраматического театра Ирландии); метод системного анализа (для рассмотрения постдраматического театра как системы, а также структурирования и анализа его приемов); метод когнитивного анализа (для выявления различий между популярными подходами постдраматического театра в Ирландии); метод искусствоведческого анализа (для выявления режиссерской методологии Г. Кигана и Ф. Кэннона); метод теоретического обобщения. **Научная новизна.** Исследовано развитие постдраматического театра в Ирландии в начале XXI в.; рассмотрена деятельность самых известных ирландских театральных компаний «Corn Exchange» и «Brokentalkers»; проанализированы постановки, такие как «Экзамен» и «Синий мальчик», режиссеров Г. Кигана и Ф. Кэннона и выявлена специфика подхода постдраматического театрального искусства в контексте актуализации социальной проблематики. **Выводы.** Развивая новые способы постдраматической драматургии, ирландский театр стал средством репрезентации глубинных изменений, которые происходят в ирландском обществе и культуре, а в постановках поднимаются актуальные социальные вопросы, требующие решения. Исследование выявило, что характерными постдраматическими подходами в ирландском театре есть: разработка постановки на основе определенной темы средствами актерской импровизации; сочетание документальных текстов и свидетельств участников событий, актуальных для общества, в целостное театрализованное событие. Режиссура Г. Кигана и Ф. Кэннона, соучредителей и художественных руководителей театральной компании «Brokentalkers», – яркий пример иного, нового подхода, а их представления отражают не только трансформации театральных визуальных форм, но и новаторское отношение к социальным проблемам. Спецификой режиссерского видения является избежание четкого анализа социальной проблематики и убедительного плана ее решения – избегая замкнутости, они бросают вызов метанарративам, что способствует усилению интерпретативной активности зрителя. Собственным креативным

подходом они объединили молодых актеров для активного изобретения новых способов функционирования театра в публичном и социальном пространстве.

Ключевые слова: ирландский театр; постдраматический театр; Г. Киган; Ф. Кэннон; метанарративы; общество; зритель

METANARRATIVES OF THE IRISH POST-DRAMATIC THEATRE IN THE CONTEXT OF THE PRODUCTIONS BY G. KEEGAN AND F. CANNON

Victoriia Strelchuk^{1a}, Mykola Boklan^{2a}, Artem Pozniak^{3a}

¹ PhD in Education, Professor; e-mail: maximile@ukr.net; ORCID: 0000-0002-8516-5829

² People's Artist of Ukraine; e-mail: boklan1963@gmail.com; ORCID: 0000-0001-7550-245X

³ e-mail: licum@ukr.net; ORCID: 0000-0001-6308-2152

^a Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the article is to identify trends in the development of post-dramatic theatre in Ireland on the example of productions by leading directors G. Keegan and F. Cannon. **Research methodology.** The authors of the article applied a theoretical method (to generalise the material analysed in the study in order to highlight the main trends of post-dramatic theatre in Ireland); the method of system analysis (to consider post-dramatic theatre as a system, as well as structuring and analysing its techniques); the method of cognitive analysis (to identify the differences between the popular approaches of post-dramatic theatre in Ireland); the method of art studies analysis (to identify the director's methodology of G. Keegan and F. Cannon); the method of theoretical generalisation. **Scientific novelty.** The development of post-dramatic theatre in Ireland at the beginning of the 20th century is studied; the activities of the most famous Irish theatre companies Corn Exchange and Brokentalkers are considered; such productions as *The Examination* and *The Blue Boy* directed by G. Keegan and F. Cannon are analysed and the features of the approach of post-dramatic theatrical art in the context of the actualization of social issues are described. **Conclusions.** Developing new ways of post-dramatic drama, Irish theatre represents the profound changes that are taking place in Irish society and culture, and its productions deal with current social issues that require solution. The study reveals that typical post-dramatic approaches in Irish theatre are: the development of a production based on a specific topic by means of actor's improvisation; the combination of documentary texts and testimonies of participants in the events that are relevant to society into a holistic theatrical event. The work of co-founders and artistic directors of Brokentalkers theatre company G. Keegan and F. Cannon is a vivid example of a creative approach, and their performances reflect not only transformations of theatrical visual forms, but also innovative attitude to social issues. The special feature of the director's vision is to avoid a clear analysis of social issues and a convincing plan for its solution – by avoiding isolation, they challenge the metanarratives, which helps to increase the viewer's interpretive activity. Using their own creative approach, they brought together young actors to actively invent new ways of functioning of the theatre in public and social space.

Keywords: Irish theatre; post-dramatic theatre; G. Keegan; F. Cannon; metanarrative; society; spectator

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.